

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української літератури і компаративістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

2020

р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТВОРЧІ МАЙСТЕРНІ: ЖАНРИ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ

для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського)
спеціалізації 035.01. Українська мова і література
освітньої програми 035.01.01 Українська мова і література

Київ — 2020

Розробник:

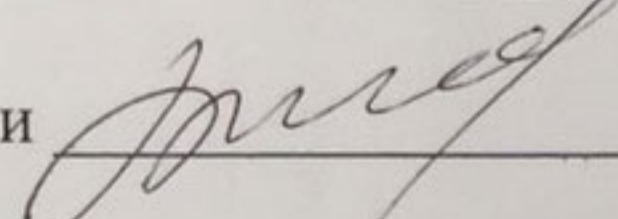
Жигун Сніжана Віталіївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури і компаративістики.

Викладач:

Жигун Сніжана Віталіївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури і компаративістики.

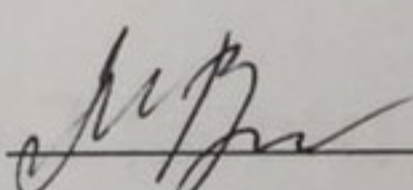
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від 11.09.2019 р. № 2

Завідувач кафедри (О. О. Бровко)

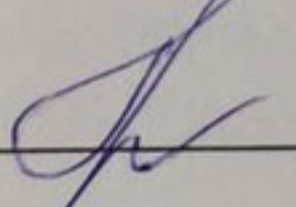
Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.01 Українська мова і література

____.____.2019 р.

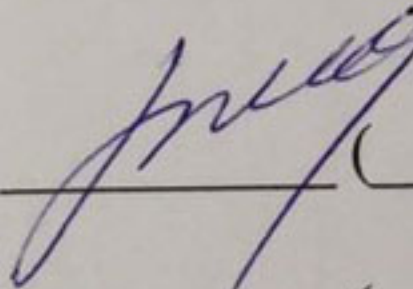
Гарант освітньої програми (В. В. В. В. В.)

Робочу програму перевірено

____.____.2019 р.

Заступник директора (Л. І. Заяць)

Пролонговано:

на 2020/20 н.р. (Бровко О.О.) «27» 09 2020 р. протокол № 1

на 20 __/20 __ н.р. _____ («__» 20 __ р. протокол № __

на 20 __/20 __ н.р. _____ («__» 20 __ р. протокол № __

на 20 __/20 __ н.р. _____ («__» 20 __ р. протокол № __

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української літератури і компаративістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов

«_____» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТВОРЧІ МАЙСТЕРНІ:
ЖАНРИ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ**
для студентів

спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01. Українська мова і література
освітньої програми 035.01.01 Українська мова і література

освітнього рівня першого (бакалаврського)

Київ — 2019

Розробник:

Жигун Сніжана Віталіївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури і компаративістики.

Викладач:

Жигун Сніжана Віталіївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури і компаративістики.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від __.__.2019 р. № __

Завідувач кафедри _____ (О. О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.01 Українська мова і література

__.__.2019 р.

Гарант освітньої програми _____ (_____)

Робочу програму перевірено

__.__.2019 р.

Заступник директора _____ (Л. І. Заяць)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Творчі майстерні

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	8/240	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом	8	8
Обсяг кредитів	8	8
Обсяг годин, зокрема:	240	
Аудиторні	112	
Модульний контроль	16	0
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	82	
Форма семестрового контролю	Іспит	

Жанри літературної критики

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, зокрема:	60	36
Аудиторні	28	8
Модульний контроль	4	0
Семестровий контроль	10	10
Самостійна робота	18	18
Форма семестрового контролю		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: опанування студентом комплексу теоретичних і практичних знань з теорії критики, системи її жанрів та їх структурних особливостей.

Завдання:

Сформувати такі компетентності:

Загальні:

Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху

Фахові:

Літературознавча (глибокі знання та розуміння в галузі літературознавства): Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність мовнолітературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.

Лінгвальна. Досконале володіння українською мовою в її літературній формі, розуміння діалектного різноманіття української національної мови, вміння використовувати засоби мови відповідно до специфіки комунікативної ситуації та контексту. Здатність аналізувати просторові та соціальні різновиди мови, засади мовної політики.

Комунікативна професійно-орієнтована. Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту. Здатність вільно й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), для розв'язання комунікативних завдань.

Літературознавчо-критична. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

Репрезентаційна. Здатність презентувати результати навчальної та дослідницької діяльності у галузі філології на місцевому, національному та міжнародному рівні.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Знання та розуміння:

Володіння методами і прийомами здійснення усної та писемної комунікації; методами і прийомами створення різних типів і видів текстів (мовних творів); методами і прийомами аналізу й інтерпретації різних типів і видів текстів

(мовних творів); методами і прийомами обробки та трансформації різних типів і видів текстів (творів).

Застосування знань та розумінь:

Вільне володіння базовим професійним категоріальнопоняттєвим та дослідницьким апаратом сучасної філологічної науки. Уміння пояснювати професійно з історичних позицій явища і факти української мови та літератури. Уміння визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства.

Формування суджень:

Фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції.

Здатність формувати судження про значення і наслідки своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Критична оцінка мистецького твору								
1	Літературна критика та її функції. Критерії оцінки художнього твору.		2					
2	Літературний критик: портрет на фоні доби			2			6	
3	Система жанрів літературної критики		2	2				
4	Принципи написання критичного тексту		2					
5	Прийоми і структурні особливості жанрових форм			2			6	
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>							
Змістовий модуль 2. Жанрові структура і прийоми								
6	Рецензія: види та функції. Супровідні тексти: передмова і післямова		2					
7	Написання рецензії: від враження до оцінки			2				
8	Портретний нарис		2					
9	Розповідь і опис як конструктивні прийоми портретного нарису			2				
10	Літературно-критична стаття і огляд		2					
11	Аналітичні прийоми літературно-критичних статей			2				
12.	Огляди: тематичні, творчості, тенденцій тощо.			2				
13.	Аналітичні та гумористично-сатиричні жанри на сторінках літературно-художніх видань			2			6	
	Модульний контроль							
	<i>Разом</i>							
	<i>Підготовка до проходження підсумкового контролю</i>							
	<i>Усього</i>							

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Критична оцінка мистецького твору								
1	Літературна критика та її функції. Критерії оцінки художнього твору.							
2	Літературний критик: портрет на фоні доби						4	
3	Система жанрів літературної критики		2					
4	Принципи написання критичного тексту							

5	Прийоми і структурні особливості жанрових форм							4
	Модульний контроль							
	<i>Разом</i>		2	2				
Змістовий модуль 2. Жанрові структура і прийоми								
6	Рецензія: види та функції		2					
7	Написання рецензії: від враження до оцінки			2				4
8	Портретний нарис							
9	Розповідь і опис як конструктивні прийоми портретного нарису			2				4
10	Літературно-критична стаття і огляд							
11	Аналітичні прийоми літературно-критичних статей							
12.	Огляди: тематичні, творчості, тенденцій тощо.							
13.	Аналітичні та гумористично-сатиричні жанри на сторінках літературно-художніх видань							2
	<i>Разом</i>		2	2				
	<i>Підготовка до проходження підсумкового контролю</i>							
	<i>Усього</i>		4	4				

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Критична оцінка мистецького твору

Тема 1.

Лекція 1. Літературна критика та її функції. Критерії оцінки художнього твору

Критика як регулятор літературного процесу та порадник читача. Поняття естетичної оцінки. Аксиологічний аспект критики. Змінність критеріїв оцінки художнього твору та мистецтва в цілому.

Тема 2. Система жанрів літературної критики

Літературна критика у системі аналітичних і публіцистичних жанрів. Літературно-критичні жанри на сторінках видань різного типу. Ядро і периферія жанрової системи. Жанри і жанрові різновиди.

Тема 3. Принципи написання критичного тексту

Аудиторія майбутнього тексту. Основні складові критичного тексту. Зачин і кінцівка. Проблеми стилю. Індивідуальність автора. Конструктивні прийоми написання критичних текстів різних жанрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Жанрові структура і прийоми

Тема 4. Рецензія: види та функції

Види рецензій у видавничому і літературному процесі. Оцінка та актуальність її критеріїв. Проблема негативної рецензії. Фахова підготовка. Доступно про складне. Спілкування з автором.

Тема 5. Портретний нарис

Цілісність інтерпретації постаті літератора. Формування нарративу. Опис і розповідь як ключові прийоми написання портретного нарису. Композиція нарису. Поєднання біографії і творчості у портретному нарисі.

Тема 6. Літературно-критична стаття і огляд

Проблемність як ключова особливість статті. Виокремлення проблем літературного процесу. Дослідження як передумова літературно-критичної статті. Аналітичні прийоми написання статті. Огляд як жанр: бібліографічний, тематичний, творчості, сучасних тенденцій тощо.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	3	3	0	0
Робота на семінарському занятті	10	3	30	0	0
Відвідування практичних занять	1	0	0	5	5
Виконання завдань практичних занять	10	0	0	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			71		88

Разом: 129 балів

Коефіцієнт: $129:60=2.15$

Заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	0	0	2	2
Робота на практичному занятті	10	0	0	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
<i>Разом</i>			11		33

Разом: 44 бали

Коефіцієнт: 60: 44=1,3

**6.2. Завдання для самостійної роботи
та критерії їх оцінювання
Денна форма**

Тема 2. Літературний критик: портрет на фоні доби

Порядок виконання

Проаналізуйте 5 критиків різних періодів, повідомлення про яких робили Ваші колеги, порівняйте хмари тегів з ключових слів. Побудуйте хронологічну вісь понять, актуальних для критики обраного часового проміжку. Зробіть висновок на 10 речень про характер змін критеріїв оцінки.

Вимоги до оформлення

Текст набирається машинописно шрифтом Таймз нью романз, 14 кеглем, одинарним інтервалом. Зображення виконуються у будь-якому графічному редакторі і додаються у текст. Можливе оформлення у вигляді інфографіки.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 5 балів.
2. Оцінюватимуться аналітичні здібності, вміння робити узагальнення, порівняння та співвідносити конкретні історичні факти із загальним перебігом літературного процесу.

Тема 5. Прийоми і структурні особливості жанрових форм

Порядок виконання

Користуючись аналізами структурних особливостей і прийомів, виконаними колегами, створіть каталог структур і прийомів критичних текстів (з детальними поясненнями та ілюстраціями), доповніть його 3 власними прикладами.

Вимоги до оформлення

Текст набирається машинописно шрифтом Таймз нью романз, 14 кеглем, одинарним інтервалом.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 5 балів.
2. Оцінюватимуться повнота каталогізації, вміння систематизувати матеріал, оригінальність власних прикладів.

Тема 13. Аналітичні та гумористично-сатиричні жанри на сторінках літературно-художніх видань

Порядок виконання

Знайдіть на сторінках літературно-художніх видань принаймні 3 тексти оригінальних жанрових форм. Дайте їм характеристику.

Вимоги до оформлення

Текст набирається машинописно шрифтом Таймз нью романз, 14 кеглем, одинарним інтервалом.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 5 балів.

Оцінюватиметься оригінальність знахідки, влучність її характеристики, аналіз структури та прийомів.

Заочна форма

Тема 1. Літературний критик: портрет на фоні доби.

Порядок виконання

Оберіть літературного критика, з'ясуйте критерії оцінки літературного тексту у його час, ознайомтеся із його літературно-критичною спадщиною і напишіть повідомлення.

Критерії оцінювання:

1. Повнота розкриття теми.
2. Посилання на джерела.
3. Опертя на критичні тексти (не менше 2-х).

Тема 4-5. Прийоми і структурні особливості жанрових форм

Порядок виконання

Опрацюйте 5 текстів із запропонованих викладачем, опишіть структурну модель та конструктивні прийоми.

Вимоги до оформлення

Текст набирається машинописно шрифтом Таймз нью романз, 14 кеглем, одинарним інтервалом. Можливі доповнення графічними схемами.

Критерії оцінювання:

1. Аналітичне мислення
2. Повнота опису прийомів.

Тема 8-12.

Порядок виконання

Напишіть огляд сучасної літератури (не раніше 2018 року видання) та актуальний портретний нарис.

Вимоги до оформлення

Текст набирається машинописно шрифтом Таймз нью романз, 14 кеглем, одинарним інтервалом.

Критерії оцінювання:

1. Відповідність жанровій формі.
2. Застосування конструктивних прийомів.
3. Новизна думки та фахова оцінка

Тема 13. Аналітичні та гумористично-сатиричні жанри на сторінках літературно-художніх видань

Порядок виконання

Напишіть пародію на будь-якого сучасного автора.

Вимоги до оформлення

Текст набирається машинописно шрифтом Таймз нью романз, 14 кеглем, одинарним інтервалом.

Критерії оцінювання:

1. Адекватність критичної оцінки.
2. Художність пародії.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1.

Написання літературно-критичного тексту будь-якого жанру.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 25 балів, з них:
20 балів – текст, 5 балів – промоуція його в мережі.

Модульний контроль 2

1. Написання літературно-критичного тексту, заданого викладачем.

Критерії оцінювання

2. Максимальна оцінка — 25 балів, з них:
20 балів – текст, 5 балів – промоуція його в мережі.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі комплексного іспиту

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (для самоконтролю)

1. Функції літературної критики
2. Естетичне сприйняття творів мистецтва.
3. Ідеологічне сприйняття творів мистецтва.
4. Аудиторія літературної критики.
5. Критерії оцінки художнього твору.
6. Жанрова система літературної критики.
7. Рецензія як провідний жанр літературної критики.
8. Внутрішня рецензія у видавничому процесі.
9. Спілкування автора і рецензента.
10. Портретний нарис: між описом та оповіддю.
11. Структура рецензії.
12. Проблемна стаття: прийоми аналітики.
13. Огляд творчості автора.

14. Тематичний огляд.
15. Огляд актуальних тенденцій.
16. Бібліографічний огляд.
17. Інтерв'ю як субжанр літературної критики.
18. Рейтинг серед жанрів літературної критики.
19. Сатирично-гумористичні жанри літературної критики.
20. Прогноз розвитку літературного процесу.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно А	90–100
Дуже добре В	82–89
Добре С	75–81
Задовільно D	69–74
Достатньо Е	60–68
Незадовільно FХ	35–59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу F	1–34

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Жанри літературної критики»

(денна форма)

Разом: 60 год., із них 12 год. – лекції, 6 год. – семінарські заняття, 10 – год. – практичні; контроль-модульні роботи – 4 год., 18 год. – самостійна робота, семестровий контроль – 10 год.

Тиждень	I			II		
Модуль	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Критична оцінка мистецького твору			Жанрові структура і прийоми		
Кількість балів за модуль	51			78		
Лекції	I	II	III	III	IV	V
Теми лекцій	Літературна критика та її функції.	Система жанрів літературної критики	Принципи написання критичного тексту	Рецензія: види та функції	Портретний нарис	Літературно-критична стаття і огляд
Теми семінарських занять	Літературний критик: портрет на фоні доби	Система жанрів літературної критики	Прийоми і структурні особливості жанрових форм			
Теми практичних занять				Написання рецензії: від враження до розповідь і опис як конструктивні	Аналітичні прийоми літературно-огляди: тематичні, творчості, тенденцій	Аналітичні та гумористично-сатиричні жанри на сторінках
Самостійна робота	Самостійна робота 2, 4-5 (10 б.)			Самостійна робота 8, 10-13 (5 б.)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 б.)			Модульна контрольна робота 2 (25 б.)		
Підсумковий контроль	залік					

Заочна форма

Тиждень	I	II
---------	---	----

Модуль	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
Назва модуля	Критична оцінка мистецького твору	Жанрові структура і прийоми
Кількість балів за модуль	11	33
Лекції	I	II
Теми лекцій	Система жанрів літературної критики.	Рецензія: види та функції
Теми практичних занять		Написання рецензії: від враження до оцінки Розповідь і опис як конструктивні прийоми портретного нарису
Самостійна робота	Самостійна робота 1 -4 (10 б.)	Самостійна робота 5-11 (10 б.)
Підсумковий контроль	іспит	

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

- Андрій Содомора: «Літкритика віддзеркалює загальний стан речей» Режим доступу: <http://litakcent.com/2013/09/09/andrij-sodomora-literaturna-krytyka-viddzerkaljuje-zahalnyj-stan-rechej/>
- Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М.М.Ільницький. - К.: Либідь, 1998.-408с.
- Боронь О. Методичні засади та нагальні завдання літературно-критичної практики // // Філологічні семінари. Київ, 1998.
- Брюховецький В.С. Специфіка і функції літературно-критичної діяльності. — К, 1986.
- Брюховецький В.С. Специфіка і функції літературно-критичної діяльності. — К, 1986.
- Бурляй Ю.С. Основи літературно-художньої критики. — К., 1985.
- Гром'як Р. Трансформація предметності літературної критики в Україні протягом ХХ ст. // Філологічні семінари. Київ, 1998.
- Ніколайчук І. Сучасна українська літературна критика: політ нормальний Режим доступу: <http://litakcent.com/2017/12/19/suchasna-ukrayinska-literaturna-kritika-polit-normalniy/>
- Режим доступу: <http://litakcent.com/2014/02/12/krytyka-kryterijiv-krytyky/>
- Ткаченко А. Художність: із чим її їдять? // // Філологічні семінари. Київ, 1998.
- Троскот І. Народження критика. Режим доступу: <http://litakcent.com/2016/06/06/narodzhennja-krytyka/>
- Троскот І. Про критику. Режим доступу: <http://litakcent.com/2017/10/08/45445/>
- Трофименко Т. Критика критеріїв критики
- Фізер І. До джерел кризи сучасної критики // Сучасність. – 2000. - №9. – С.96-103.
- Шляхова Н. Канон актуальності розуміння в літературно-художній критиці. // Філологічні семінари. Київ, 1998.